

*Kansalaisopistojen
laatuvaltakilpailu
2006*

OPETUSMINISTERIÖ

1 JOHDANTO

Kansalaisopistojen ylläpitäjät voivat saada laatupalkinnon tunnustuksena toiminnan ja tulosten laadusta, niiden jatkuvasta kehittämisestä sekä esimerkillisestä työstä vapaan sivistystyön edistämiseksi. Laatupalkinnon myöntäminen pohjautuu ennalta määriteltyihin arviointikohteisiin ja niihin perustuvaan kansalaisopiston oman toiminnan kuvaukseen ja ulkoiseen arviointiin. Opetusministeriö jakaa vuosittain 2-5 laatupalkintoa ja harkinnan mukaan kunniainintoja erityisansioista. Palkintosumma on tarkoitettu käytettäväksi kansalaisopiston toiminnan kehittämiseen.

2 TAVOITE

Kansalaisopistojen laatupalkinnon avulla tuetaan ja kannustetaan kansalaisopistoja niiden perustehtäviin liittyvään jatkuvaan laadun arviointiin ja kehittämiseen. Kansalaisopistojen perustehtävänä on vastata paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin tarjoamalla mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Laatupalkinnon tavoitteena on tukea ja edistää kansalaisopistojen paikallista ja alueellista tehtävää sekä siten niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta toimintaympäristössään. Tavoitteena on myös löytää parhaita käytäntöjä muiden kansalaisopistojen oppimisen perustaksi. Laatupalkinnon kohteet luovat myös puitteet kansalaisopiston oman toiminnan jatkuvalla arvioinnille. Lisäksi laatupalkinnon avulla pyritään edistämään kansalaisopistojen tunnettavuutta, arvostusta ja vetovoimaisuutta.

Laatupalkinnon vuosittain vaihtuvaa teemaa valittaessa kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallista vaikuttavuutta edistäviin tavoitteisiin. Teema voi liittyä yleisemmin kansalaisopistojen toiminnan kehittämiseen tai sen osaan tai asetettujen vaikuttavuustavoitteiden edistämiseen.

3 LAATUPALKINNON HAKEMINEN

Laatupalkintoa voivat hakea kaikki kansalaisopistojen ylläpitäjät. Laatupalkintoa voidaan hakea koko kansalaisopiston toiminnan perusteella, mutta hakemus voi kohdistua myös kansalaisopisto-organisaation osaan tai toimintoon. Hakemus voi kohdistua myös kansalaisopistojen verkoston yhteiseen toimintaan tai kansalaisopiston verkostomaisesti toteuttamaan toimintaan muiden oppilaitosten kanssa. Laatupalkinnon voittaja ei voi osallistua kilpailuun kahtena seuraavana vuonna.

Kansalaisopistojen laatupalkintokilpailussa ei ole sarjoja, vaan hakemuksia käsiteltäessä otetaan huomioon niiden erilaiset toimintaympäristöt, kansalaisopistojen koko sekä ylläpitäjien asettamat tavoitteet paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin vastattaessa.

Hakemuksessa esitetään, mihin laatupalkinnon hakeminen kohdistuu ja ne perustelut, joihin kansalaisopisto haluaa vedota. Hakemuksessa tulee selkeästi ilmaista laatupalkintoa hakevan organisaation nimi ja yhteystiedot. Kansalaisopiston ylläpitäjä allekirjoittaa hakemuksen.

Hakemukseen tulee liittää toiminnan kuvaus, joka laaditaan hakuesitteen kohdassa ”Millaisesta toiminnasta palkitaan?” mainituista arviointikohteista. Kutakin arviointikohdetta koskevan kuvauksen tulee enintään sivun mittainen. Toiminnan kuvauksesta (kohdat 1 – 5) tulee ilmetä toiminnan tavoitteet ja toimintatavat. Tulososiossa (kohdat 6 – 9) kuvataan toiminnan seurauksena saavutetut tulokset. Hakemukseen liitetään ainoastaan kansalaisopiston toimintakertomus.

Hakulomake ja –esite (viime mainittu pdf-muotoisena) ovat saatavissa Opetushallituksen verkkosivuilta www.oph.fi tai osastosihteeri Pirjo Määttäältä, e-mail: Pirjo.Maatta@oph.fi tai puh. (09) 7747 7735.

4 HAKEMUSTEN KÄSITTELY JA ARVIOINTI

Opetusministeriö asettaa kansalaisopistojen laatupalkintokilpailua varten kansalaisopisto-toiminnan ja arvioinnin asiantuntijoista kootun arviointiryhmän. Ensimmäisessä vaiheessa Opetushallitus valmistelee esikarsinnan arviointiryhmälle (syyskuu). Toiseen vaiheeseen valitaan enintään 10 hakemusta (lokakuu), joista arviointiryhmä valitsee kolmanteen vaiheeseen enintään kuusi organisaatiota. Näihin arviointiryhmän nimeämät jäsenet tekevät arviointikäynnin (marraskuu). Arviointiryhmä tekee esityksen palkittavista organisaatioista opetusministeriölle joulukuun alkuun mennessä.

5 PALAUTE

Hakemuksia ei palauteta. Arvioinnin kolmanteen vaiheeseen selviytyneille organisaatioille lähetetään arviointiryhmän laatima kirjallinen arviointi.

6 LAATUPALKINNON MYÖNTÄMINEN JA LUOVUTTAMINEN

Opetusministeri luovuttaa laatupalkinnot vuoden 2006 joulukuussa. Kansalaisopistojen laatupalkintoja myönnetään enintään viisi. Yksittäisen palkinnon suuruus on vähintään 30 000 euroa. Opetusministeriö ilmoittaa laatupalkinnon myöntämisestä palkinnon voittaneille hakijoille ennen palkinnonjakotilaisuutta.

7 LAATUPALKINNON JA KUNNIAMAININNAN SAANEIDEN ORGANISAATIOIDEN SITOUTUMINEN JA PARHAIDEN KÄYTÄNTÖJEN LEVITTÄMINEN

Laatupalkinnon ja kunniamaininnan saaneiden organisaatioiden tulee sitoutua kirjoittamaan ja kertomaan toiminnastaan kansallisissa tilaisuuksissa ja kansalaisopistojen toimintaa käsittelevissä julkaisuissa sekä esittelemään omaa toimintaansa muutoinkin aktiivisesti.

Opetushallitus järjestää seminaarin, jossa kilpailuissa hyvin menestyneet kansalaisopistot esittelevät omaa toimintaansa ja sen laadun kehittämistä.

8 HAKEMUSTEN LÄHETTÄMINEN

Hakemus ja sen liitteenä toiminnan kuvaus sekä toimintakertomus lähetetään viimeistään 15.9.2006 osoitteeseen:

Opetushallitus

Laadunhallinta ja seuranta

PL 380

00531 Helsinki

Kuoreen merkintä: Kansalaisopiston laatupalkinto 2006

MILLAISESTA TOIMINNASTA PALKITAAAN?

Laatupalkinnolla on tarkoitus palkita kansalaisopistoja niiden pitkäjänteisestä ja aktiivisesta kehittämistyöstä sekä laadullisesti korkeatasoisista toiminnan tuloksista, ei yksittäisistä ansiokkaista teoista. Erinomaisessa organisaatiossa toimintatapoja ja niiden soveltamista mitataan ja arvioidaan säännöllisesti. Näin saatuja tuloksia hyödynnetään parantamiskohteiden tunnistamisessa ja niiden valinnassa, priorisoinnissa, suunnittelussa ja toteuttamisessa. Erinomaisesti toimiva organisaatio toteuttaa myös jatkuvan oppimisen periaatetta, eli kuvaa sen, millaiset menettelyt sillä on omasta toiminnastaan oppimiseen ja miten organisaatio parantaa tulokseen uusia tavoitteita asettamalla. Laatupalkintokilpailulla pyritään myös levittämään yksittäisten kansalaisopistojen hyviä käytäntöjä koko opistoverkoston käyttöön.

Kansalaisopistojen laatupalkintokilpailun vuoden 2006 erityisteema on **kansalaisopistojen toiminta osallistujapohjan laajentamiseksi**, mikä on myös opistotoiminnan perustavoite sivistyksellisen tasa-arvon lisäämiseksi.

Teeman avulla kiinnitetään huomiota seuraaviin **arviointikohteisiin**:

1. Miten kansalaisopiston johtajat ovat aktiivisesti tukeneet opiston osallistujapohjan laajentamista uusiin asiakas- ja väestöryhmiin?
2. Miten kansalaisopiston ja ylläpitäjän strategisissa suunnitelmissa on painotettu osallistujapohjan laajentamista uusiin asiakas- ja väestöryhmiin ottaen huomioon opiston toimintaympäristön erityispiirteet, miten näitä tavoitteita toteutetaan käytännössä ja miten strategisia suunnitelmia tarkistetaan?
3. Miten kansalaisopisto on kehittänyt henkilöstön osaamista uusien asiakas- ja väestöryhmien koulutustarpeiden tunnistamiseksi ja niiden rekrytoimiseksi opiston opiskelijoiksi ja millaisia toimintatapoja näihin on luotu?
4. Miten kansalaisopisto on kehittänyt toimintaresurssejaan, esim. tilojaan ja välineitään, vastatakseen uusien asiakas- ja väestöryhmien koulutustarpeisiin ja millaista yhteistyötä kansalaisopisto on tehnyt paikkakunnan tai alueen muiden toimijoiden kanssa pyrkiessään laajentamaan osallistujapohjaansa uusiin asiakas- ja väestöryhmiin?
5. Millaisia toimintatapoja kansalaisopisto on kehittänyt osallistujapohjan laajentamiseksi uusiin asiakas- ja väestöryhmiin, miten opisto on pyrkinyt tukemaan uusien opiskelijoiden ja opiskelijaryhmien oppimisprosessia ja miten pitkäjänteistä näiden työmuotojen kehittäminen on ollut?
6. Millaisia tuloksia kansalaisopisto on saavuttanut uusien opiskelijoiden ja opiskelijaryhmien rekrytoimisessa mukaan opistotoimintaan ja miten asiakastytyytyväisyys on kehittynyt?
7. Millaisia tuloksia kansalaisopisto on saavuttanut henkilöstön osaamisen kehittämisessä uusien asiakasryhmien koulutustarpeiden tunnistamiseksi ja heille soveltuvien työmuotojen käyttöönotossa?
8. Millaisia tuloksia kansalaisopisto on saavuttanut sivistyksellisen tasa-arvon lisäämisessä uusien opiskelijoiden ja opiskelijaryhmien avulla ottaen huomioon opiston toimintaympäristön erityispiirteet?
9. Miten toiminta osallistujapohjan laajentamiseksi on vaikuttanut opiston toimintaedellytyksiin, kuten esim. opiston talouden kehitykseen, opetustuntien määrään, kurssitarjontaan ja kurssien onnistumiseen?

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

ylitarkastaja Eeva Löfström
puh. (09) 7747 7739
email: Eeva.Lofstrom@oph.fi

opetusneuvos Risto Hakkarainen
puh. (09) 7747 7720
e-mail: Risto.Hakkarainen@oph.fi

OPETUSHALLITUS

15.9.2006 mennessä